

ANMELDELSER

ALFR. BERTELSEN: Fuglemærkningen i Vest-Grønland i Aarene 1926-45. — Meddelelser om Grønland **142**, Nr. 4, 1948. (34 pp., 2 Kort.)

Det foreliggende Arbejde er Resultatet af Ringmærkninger foretaget i Vestgrønland i Perioden 1926-45, hvorunder ialt 732 Fugle er blevet mærket. Mærkningen er udført med Ringe fra Zoologisk Museum og paa-begyndtes 1926, 5 Aar før nævnte Institution tog fat paa at ringmærke Fugle i Danmark.

Paa 22 Sider behandler Forf. forskellige Kategorier af genfundne Ringfugle, dels i Grønland mærkede Fugle, dels grønlandske Genfangster af Fugle fra Nordamerika, Island, Spitsbergen og Barentshavet. Efter denne Fremstilling behandles de interesserede Arter i systematisk Rækkefølge, og til Slut findes en Liste over omtalte Stednavne i Vestgrønland med nøjagtig geografisk Beliggenhed vedføjet, en Literaturfortegnelse og 2 Kort til Illustrering af Fjernfundene. — Ederfuglene fra Thule viger for Islægget og overvintrer 9-1300 km Syd for Yngleomraadet, mens deres sydgrønlandske Artsfæller som Regel strejfer langt mindre omkring. Havlitter fra Mývatn er genfanget i Vestgrønland, og af 5 Blisgæs blev 3 skudt i Grønland, 2 i Irland. Af Rider, ringmærket i Vestgrønland blev tre meldt fra Newfoundland, 1 fra Holland. Endvidere skal nævnes 20 Rider fra Charlov i Barentshavet, som er genfanget i Vestgrønland; 3 af Fuglene havde levet henholdsvis 10, 12 og 16 Aar efter Mærkningen. En Stenvender, mærket i Irland, viste sig at være en grønlandsk Ynglefugl. 29 Snespurve, fra Umánaq, blev alle genfundet paa denne Egn; 2 Snespurve, mærket i Michigan, blev genfanget i Vestgrønland henholdsvis 2½ og 5 Maaneder efter Mærkningen. Løpp.

G. CLARK: Fowling in Prehistoric Europe. — *Antiquity* **22**, 1948, p. 116-130, 7 Tekstfig.

En sammenfattende Fremstilling af Kendskabet til Fuglefangst og Fuglejagt i den forhistoriske Tid i Europa, en sagkyndig Kompilation, baseret paa arkæologisk, etnografisk og zoologisk Literatur. Om selve Fangstredskaberne fortælles, at Bue og Pil samt Kastespud (ogsaa repræsenteret i danske Aflejringer) har været i Brug, men kun i ringe Omfang. Almindelig var derimod Anvendelsen af Snarer og Fælder, eller man fangede Fuglene med Hænderne. Dette gjaldt dels de Fugle, som under Fældetiden mister Flyveevnen (særlig Svaner, Gæs, Ænder), dels Gejrfuglen, der slet ikke kunde flyve og som blev taget paa Ynglepladserne, og dels Tjuren, som bemærkelsesværdig ofte gaar igen i Køkkenmøddingerne fra Fastlandstiden, og som efter Ref.s Mening maa være fanget under Hanens Parringspil, hvor man kan nærme sig den skogrende Fugl og kaste sig over den. Gejrfuglen helliges et længere Afsnit, og der gives et Kort over dens Udbredelse, dels i historisk Tid, dels i

forhistorisk (postglacial) Tid, da den gik mod Syd til Nordfrankrig, og dels under Istiden, da den fandtes mod Syd helt til Middelhavet. I et Appendiks gives en Oversigt over Gejrfuglens forhistoriske Findesteder, meget omhyggeligt og nyttigt, men desværre mangler CHRISTIANIS Fund fra Vardø (publiceret i D. O. F. T. 9, 1915, p. 1), der er langt de nordligste af alle kendte Fund. Det er værd at notere, at "much the largest and best studied assemblages from Mesolithic sites are those from Denmark", som særlig er blevet bekendt fra WINGES og senere DØGERBØLS Undersøgelser. En særlig Stilling blandt de af Stenalderjægerne fangede Fugle indtog Havørnen, som man i stort Tal nedlagde, uden Tvivl for at anvende Sving- og Styrefjerene som Styreredskaber paa Pile, en Anvendelse der ikke blot var af praktisk Betydning, men som ogsaa maa ses paa Baggrund af Befolkningens magiske Forestillinger. F. S.

V. C. WYNNE-EDWARDS: Yeagley's Theory of Bird Navigation. — The Ibis 90, 1948, p. 606-611, 1 Tekstfig.

Et Referat af den amerikanske Fysiker H. L. YEAGLEYS Teori om Fuglens Orienteringssanser, og samtidig en kritisk Kommentar. YEAGLES Teori, der kun er et Aars Tid gammel og allerede har givet Anledning til mange Diskussioner i Fagpressen, gaar ud paa, at Fuglene for at kunne orientere sig under de lange Vandringer maa kunne benytte to Sæt Koordinater, ligesom Sømanden bruger Længden og Bredden. De to Koordinater, efter hvilke Fuglene kan orientere sig, mener YEAGLEY er dels Variationen i den jordmagnetiske Styrke, dels Coriolis Kraft, d. v. s. den sammensatte Centrifugalkraft forårsaget af Jordrotationen. De foretagne Forsøg virker efter WYNNE-EDWARDS Mening — hvortil Ref. ganske slutter sig — ikke overbevisende. Forhaabentlig vil der her i Tidsskriftet i et mere fyldigt Referat blive Lejlighed til at vende tilbage til disse meget interessante Forhold. F. S.

CHRISTIAN VIBE: Langthen og nordpaa. Skildringer fra "Den danske Thule- og Ellesmereland-Ekspedition 1939-40". (199 pp., mange Tekstfig., 1 Kort.) — GYLDENDAL, København 1948. Pris: 18.75 hft.

Som Deltager i den af JAMES VAN HAUEN ledede Ekspedition, der i 1939-40 udforskede Thule Distriktet og Ellesmere Land har VIBE været ude for adskillige spændende og interessante Hændelser. I denne Bog skildrer han med en smittende Begejstring Landet og Befolkningen og fortæller om de lange Slædeture, der gik helt over til det ganske jomfruelige Axel Heiberg Land. Noget ensformigt virker maaske de idelige Slæderejser, men VIBES friske og uimponerede Stil holder en skadesløs. Som Zoolog har han Førstehaandskendskab til Faunaen, og vi faar en Del at vide om Fuglene, indskudt i Rejsebeskrivelserne. En ny Koloni af Sabinemaage (*Xema sabinii*) blev fundet i Inglefeld Fjord, Rypetræk blev observeret selv i Mørketiden i de sidste Oktoberdage, Snespurvens Ankomst falder her i det højeste Nord i Dagene fra 17. til 21. April.

F. S.